

Priloga 1: Program usposabljanja kandidatov za člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za pridobitev licence

PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA ČLANE KOMISIJ ZA PREVERJANJE IN POTRJEVANJE NACIONALNIH POKLICNIH KVALIFIKACIJ ZA PRIDOBITEV LICENCE

(Program je bil sprejet na 181. seji Strokovnega sveta RS za poklicno in strokovno izobraževanje, dne 23. 10. 2020.)

A. SPLOŠNI DEL PROGRAMA

1. IME PROGRAMA

PROGRAM USPOSABLJANJA KANDIDATOV ZA ČLANE KOMISIJ ZA PREVERJANJE IN POTRJEVANJE NACIONALNIH POKLICNIH KVALIFIKACIJ ZA PRIDOBITEV LICENCE¹

2. PРАВNA PODLAGA

Pravna podlaga za program je 19. člen Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Uradni list RS, št. 1/07 – uradno prečiščeno besedilo in 85/09; v nadaljnjem besedilu: ZNPK), ki določa, da lahko licenco za člana komisije za preverjanje in potrjevanje nacionalne poklicne kvalifikacije pridobi, kdor ima s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti določeno kvalifikacijo, vsaj pet let delovnih izkušenj v stroki in opravljen program usposabljanja, ki ga na predlog Strokovnega sveta Republike Slovenije za poklicno in strokovno izobraževanje določi minister, pristojen za delo.

3. CILJI

Program usposabljanja kandidate za člane komisij usposobi tako, da:

1. poznajo pomen vrednotenja že pridobljenega znanja in prednosti sistema priznavanja neformalno pridobljenega znanja za posameznika in družbo;
2. poznajo koncept, načela in cilje certifikatnega sistema v Sloveniji;
3. okrepijo pozitiven odnos do preverjanja in potrjevanja že pridobljenega znanja, spretnosti in kompetenc, ne glede na poti in načine njihovega pridobivanja;
4. poznajo značilnosti ciljnih skupin kandidatov pri pridobivanju poklicnih kvalifikacij;
5. poznajo normativno ureditev sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij ter vlogo in naloge ključnih ustanov v sistemu;
6. poznajo vsebino poklicnega standarda, kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti, osebno zbirno mapo in njihovo vlogo v postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij;
7. poznajo značilnosti oblikovanja osebne zbirne mape in njene sestavine;
8. poznajo vrste dokazil o pridobljenem znanju in načine za njihovo pridobivanje;
9. znajo na podlagi meril presojati ustreznost posameznih dokazil o formalno in neformalno pridobljenem strokovnem znanju in spretnostih ter v postopku potrjevanja ovrednotiti vsebino osebne zbirne mape;
10. znajo pripraviti in uporabljati naloge in vprašanja za preverjanje znanja na podlagi standardov strokovnega znanja in spretnosti;
11. uporabljajo in vodijo dokumentacijo v postopku preverjanja in potrjevanja;
12. poznajo načine in metode preverjanja znanja in jih smiselno uporabljajo v postopku neposrednega preverjanja;

¹ Program smiselno vključuje sestavine, ki so določene v prvem odstavku 17. člena *Zakona o izobraževanju odraslih* (Uradni list RS, št. 6/18).

13. se izurijo za predsednika in člana komisije za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij (pristojnosti, pravice, dolžnosti);
14. ozavestijo občutek odgovornosti in samostojnosti, ki sta nujno potrebna pri presojanju usposobljenosti kandidatov;
15. poznajo značilnosti kakovostnega sporazumevanja, prožnega odzivanja ter ozavestijo pomen prijaznega, strpnega in spoštljivega ravnanja s kandidati pri preverjanju in potrjevanju poklicnih kvalifikacij;
16. poznajo in prepoznajo najrazličnejše vplive, ki ustvarjajo izpitne razmere, ter se izurijo v ravnanju in odzivanju nanje;
17. poznajo pomen in so usposobljeni za določanje končne ocene na podlagi soglasja med predsednikom in člani komisije za preverjanje in potrjevanje;
18. poznajo pomen in upoštevajo zaupnost podatkov kandidatov, vključenih v preverjanje in potrjevanje;
19. poznajo pomen etičnega ravnanja pri vrednotenju;
20. so sposobni ustreznega sodelovanja z drugimi sodelujočimi pri preverjanju in potrjevanju (izvajalec preverjanja, svetovalec, drugi člani komisije, Državni izpitni center);
21. poznajo zbirke poklicnih standardov, katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti ter izvajalcev in jih znajo uporabljati;
22. poznajo pomen lastnega profesionalnega razvoja, spremljajo spremembe predpisov, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije, in znajo želene informacije poiskati na ustrezni spletni strani.

4. CILJNA SKUPINA

Ciljna skupina so kandidati za člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij, ki so strokovnjaki na ustreznem poklicnem področju in izpolnjujejo pogoje, določene v predpisih, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije, ter v katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti.

5. TRAJANJE

Usposabljanje traja 32 pedagoških ur.

6. PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA

6.1. Obvezni načini preverjanja in ocenjevanja znanja

Postopki preverjanja kandidatov za člane komisij temeljijo na kompetenčnem standardu, ki je sestavni del programa usposabljanja (9.2 točka).

Kompetence kandidatov, ki se udeležijo usposabljanja, se preverja pisno in praktično z zagovorom.

Kompetence	Pisno	Praktično z zagovorom
Ravnanje v skladu z normativnimi podlagami za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	X	X
Ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije in preverjanje ustreznosti predpisane strukture osebne zbirne mape.		X
Vrednotenje osebne zbirne mape.		X
Določitev vsebine preverjanja glede na vrednotenje osebne zbirne mape kandidata.		X

Kompetence	Pisno	Praktično z zagovorom
Izvedba preverjanja v skladu s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti.		X
Ocena usposobljenosti kandidata po predpisanih merilih in izdelanih kriterijih.		X
Upoštevanje določil dobre komunikacije in etičnih načel člana komisije v postopku preverjanja in potrjevanja.	X	X
Zavedanje pomena spremljanja razvoja na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij in skladno s tem stalnega izpopolnjevanja lastnega znanja.	X	X

6.1.1. Pisno preverjanje

Pisni preizkus traja največ 45 minut.

Opredelevanje meril za ocenjevanje pisnega preizkusa:

Kompetence	Število točk
Ravnanje v skladu z normativnimi podlagami za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	60
Upoštevanje določil dobre komunikacije in etičnih načel člana komisije v postopku.	30
Zavedanje pomena spremljanja razvoja na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij in skladno s tem stalnega izpopolnjevanja lastnega znanja.	10
SKUPAJ	100 točk

Za uspešno opravljen pisni preizkus mora kandidat zbrati vsaj 60 od vseh možnih točk. Če jih zbere manj, mora pisno preverjanje ponoviti.

Pisni del se ocenjuje po merilih:

- pravilnosti,
- izčrpnosti in
- natančnosti odgovora.

6.1.2. Praktično preverjanje z zagovorom

Pri praktičnem preverjanju z zagovorom se ocenjujejo kompetence, navedene v točki 6.1.

Metoda, ki se uporablja pri praktičnem preverjanju z zagovorom, je izdelek z zagovorom.

Komisija, ki preverja kandidata, glede na oceno izdelka povabi kandidata na zagovor. Na njem kandidat predstavi izdelek, ki ga je pripravil po navodilih izvajalca programa usposabljanja.

Oprelitev meril za ocenjevanje izdelka z zagovorom

Če izdelek pri pregledu ne doseže 20 točk, se kandidata pozove k pripravi nove osebne zbirne mape ali k dopolnitvi obstoječe. Kandidat v tem primeru ne more pristopiti k zagovoru osebne zbirne mape.

Kandidat uspešno opravi preverjanje, kadar doseže skupaj 80 točk.

Področje ocenjevanja	Merilo ocenjevanja	Število točk	Skupno število točk
Izdelek	Upoštevanje opredeljenih sestavin pri pripravi osebne zbirne mape.	4	40
	Ocenjena dokazila v osebni zbirni mapi na podlagi opredeljenih kriterijev za vrednotenje dokazil.	5	
	Ovrednotena celotna osebna zbirna mapa po predpisanih kriterijih.	4	
	Opredeljena so ključna dela, ki jih bo komisija neposredno preverjala, in ključna dela, ki so bila potrjena pri oceni osebne zbirne mape in se le-ta ujemajo s poklicnim standardom ter načini preverjanja glede na opredelitev v katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti.	5	
	Izbor ustrezne naloge za neposredno preverjanje oziroma primer ustnega zagovora glede na izbrani način preverjanja, opredeljena manjkajoča znanja in spretnosti ter katalog standardov strokovnih znanj in spretnosti.	7	
	Skladnost izpolnjenih zapisnikov z izbranim načinom preverjanja ter pravilnost izpolnjenih zapisnikov.	5	
	Obrazložitev ocene kandidatove uspešnosti v skladu z opredeljenimi merili ocenjevanja v katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti.	4	
	Iz dokumentacije je razvidno, da je postopek potrjevanja in preverjanja izveden v skladu z veljavno zakonodajo.	6	
Zagovor	Sistematična predstavitev osebne zbirne mape.	8	60
	Utemeljitev lastnih odločitev pri vrednotenju potrjevanja in preverjanja NPK.	32	
	Utemeljitev izpeljave postopka potrjevanja in preverjanja nacionalne poklicne kvalifikacije v skladu z zakonskimi določili.	15	
	Ustrezna komunikacija pri podajanju povratne informacije kandidatu in upoštevanje etičnih načel članov komisije.	5	
SKUPAJ			100 točk

6.2. Priznavanje predhodno pridobljenega znanja

Pri vključitvi v program usposabljanja kandidat lahko uveljavlja predhodno pridobljeno znanje, ne glede na to, kje in kako ga je pridobil. Predhodno pridobljeno znanje se kandidatu prizna, če izkaže, da le-to po vsebini in zahtevnosti ustreza ciljem, vsebinam oziroma modulom in zahtevnosti programa usposabljanja za člane komisij za pridobitev licence za preverjanje in potrjevanje nacionalne poklicne kvalifikacije. Priznavanje predhodno pridobljenega znanja poteka po postopku, ki ga določa in izpeljuje izvajalec usposabljanja.

Kandidat predhodno pridobljeno znanje dokazuje s predložitvijo ustreznih dokazil, npr. potrdilom o opravljenem programu za svetovalca za nacionalne poklicne kvalifikacije na Centru Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, potrdilom o opravljenem programu pedagoško-andragoške izobrazbe, sodelovanju pri pripravi poklicnega standarda in kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti za določeno nacionalno poklicno kvalifikacijo idr.

7. POGOJI ZA VKLJUČITEV IN DOKONČANJE PROGRAMA USPOSABLJANJA

Kandidate za člane komisij na usposabljanje napoti Državni izpitni center, v skladu s predpisi, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije. Izpolnjevati morajo te pogoje:

A) predhodna izobrazba:

– v skladu z ustreznim katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti;

B) delovne izkušnje:

– najmanj zadnjih pet let delovnih izkušenj v stroki poklicne kvalifikacije oziroma kot je določeno v ustreznem katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti.

Pogoji za dokončanje

Kandidat za člana komisije za preverjanje in potrjevanje poklicne kvalifikacije pridobi potrdilo o uspešno končanem usposabljanju tako, da se udeleži programa usposabljanja in ga konča, kot je predvideno z obveznimi načini preverjanja in ocenjevanja znanja in spretnosti.

B. POSEBNI DEL PROGRAMA USPOSABLJANJA**8. ORGANIZACIJA USPOSABLJANJA**

Program usposabljanja se izvaja na način, ki ga določi izvajalec v dogovoru s predavatelji (npr. izvedba na sedežu izvajalca, izvedba na daljavo, kombinirana izvedba). Preverjanje usposobljenosti za člane komisije praviloma poteka po končanem usposabljanju. Rok za preverjanje določi izvajalec.

9. PROGRAM USPOSABLJANJA**9.1. VSEBINA**

MODUL	KOMPETENCA	Skupaj ur	Predavanja	Vaje
Sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij	Ravnanje v skladu z normativnimi podlagami za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	6	5	1
Osebna zbirna mapa v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij	Ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije in preverjanje ustreznosti predpisane osebne zbirne mape. Vrednotenje osebne zbirne mape z uporabo navodil in obrazcev.	7	2	5
Preverjanje v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij	Določitev vsebine preverjanja glede na vrednotenje kandidatove osebne zbirne mape. Izvedba preverjanja v skladu s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti. Ocenitev usposobljenosti kandidata po predpisanih merilih in izdelanih kriterijih.	10	2	8
Komunikacija in etična načela v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij	Upoštevanje določil dobre komunikacije in etičnih načel člana komisije v postopku preverjanja in potrjevanja.	6	2	4
Spremljanje razvoja na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij	Zavedanje pomena spremljanja razvoja na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij in skladno s tem stalnega izpopolnjevanja lastnega znanja.	3	2	1
	SKUPAJ	32	13	19

9.1.1. OPIS VSEBINE POSAMEZNIH MODULOV

9.1.1.1. SISTEM NACIONALNIH POKLICNIH KVALIFIKACIJ

Kompetenca: Ravnanje v skladu z normativnimi podlagami za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

Namen

Možnosti za neformalno ali priložnostno učenje so v današnjih časih skoraj neomejene, saj nas še posebej informacijsko usmerjena družba z njimi prav preplavlja. Znanja ni več mogoče pridobiti le s formalnim in neformalnim izobraževanjem in usposabljanjem, pridobimo si ga lahko po drugih poteh in v vsakodnevnih življenjskih in delovnih razmerah.

Namen modula je najprej udeležence usmeriti v razmišljanje o pomenu znanja, pridobljenega zunaj organiziranega izobraževanja in usposabljanja, ter se na informativni ravni seznaniti z različnimi potmi in razmerami za pridobivanje znanja, spretnosti in kompetenc. O pomenu znanja, pridobljenega po drugačni poti, udeleženci razmišljajo tudi na lastnih primerih, pri čemer razmišljajo o znanju, ki so si ga pridobili zunaj formalnega izobraževanja in ga v vsakodnevnih razmerah koristno uporabljajo.

ZNPK je v Sloveniji odprl možnost pridobitve nacionalnih poklicnih kvalifikacij in javnoveljavnih listin (certifikata) na podlagi vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenih znanja in spretnosti vsem, ne glede na to, kako so bili znanje in spretnosti pridobljeni (z delovnimi izkušnjami, prostovoljnim delom, prostočasnimi dejavnostmi, udeležbo na neformalnih programih izobraževanja oziroma usposabljanja, samoučenjem ipd.).

V postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij se ovrednotijo predhodno pridobljeno znanje in spretnosti na podlagi nacionalnega poklicnega standarda. Postopek poteka v dveh fazah, in sicer s potrjevanjem na podlagi predloženih listin oziroma drugih dokazil osebne zbirne mape ter z neposrednim preverjanjem strokovnih znanj in spretnosti, določenih s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti.

Cilji

Udeleženci:

1. se seznanijo z zgodovino priznavanja že pridobljenega znanja in spretnosti ter načini priznavanja v nekaterih evropskih državah;
2. poznajo različne možnosti za neformalno pridobivanje znanja in spretnosti;
3. poznajo koncept, načela in cilje sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij v Sloveniji;
4. se seznanijo z Zakonom o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah in s predpisi, ki izhajajo iz zakona;
5. poznajo in razumejo osnovne pojme in opredelitve v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij;
6. razumejo temeljne pojme in opredelitve, povezane s pripravo poklicnih standardov in katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti;
7. se seznanijo s strokovnimi organi, telesi in organizacijami na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij;
8. poznajo postopek za pripravo in sprejem poklicnih standardov in katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti;
9. poznajo in razumejo temeljne pojme in opredelitve pri preverjanju in potrjevanju poklicne kvalifikacije;
10. poznajo nosilce preverjanja in potrjevanja poklicne kvalifikacije;
11. poznajo pritožbeni postopek;
12. poznajo različne načine pridobitve kvalifikacije v okviru postopka, opredeljenega v predpisih, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije;
13. poznajo postopek potrjevanja;
14. poznajo postopek preverjanja;

15. poznajo sestavine poklicnega standarda, ki so pomembne in nujno potrebne za izvedbo postopka preverjanja in potrjevanja;
16. poznajo sestavine kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti, ki so pomembne in nujno potrebne za izvedbo postopka preverjanja in potrjevanja.

Vsebine:

1. Zamisel o priznavanju že pridobljenega znanja in spretnosti.
2. Možnosti za neformalno pridobivanje znanja in spretnosti.
3. Predstavitev sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij.
4. Predstavitev postopka preverjanja in potrjevanja že pridobljenega znanja in spretnosti.

9.1.1.2. OSEBNA ZBIRNA MAPA V SISTEMU NACIONALNIH POKLICNIH KVALIFIKACIJ

Kompetenci: (1) Ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije ter preverjanje ustreznosti predpisane osebne zbirne mape in (2) vrednotenje osebne zbirne mape z uporabo navodil in obrazcev.

Namen

Postopek preverjanja in potrjevanja v Sloveniji uvaja precejšnjo novost, in sicer potrjevanje že pridobljenih znanja, spretnosti in kompetenc na podlagi dokazil. Znanje, pridobljeno neformalno ali priložnostno, tako dobi formalno veljavnost. Zaradi preglednosti postopka potrjevanja in zagotavljanja enake ravni zahtevnosti znanja, spretnosti in kompetenc v okviru posameznih poklicnih področij ima osebna zbirna mapa glede na vlogo v sistemu potrjevanja poklicnih kvalifikacij določeno strukturo.

Cilji**Udeleženci:**

1. poznajo vlogo in namen uporabe osebne zbirne mape v postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij;
2. na primeru osebne zbirne mape spoznajo njene sestavine in jih umestijo v strukturo osebne zbirne mape;
3. razlikujejo med vrstami dokazil (posredna, neposredna) in prepoznajo značilnosti posamezne vrste dokazil;
4. na primerih dokazil uporabijo predpisane zapisnike ter ovrednotijo posamezna dokazila z uporabo kriterijev za oceno dokazil in celotne osebne zbirne mape;
5. pri vrednotenju dokazil uporabljajo ustrezne elemente in vsebine poklicnega standarda in kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti;
6. izdelajo predpisane zapisnike.

Vsebine:

1. Vloga in pomen osebne zbirne mape v postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij.
2. Ugotavljanje posebnih pogojev v katalogih za posamezne kvalifikacije, ki se dokazujejo v osebni zbirni mapi.
3. Opredelitev strukture osebne zbirne mape za uporabo v postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij ter dokazil, ki se vključujejo v osebno zbirno mapo.
4. Kriteriji za oceno dokazil v osebni zbirni mapi z uporabo obrazcev za oceno dokazil in celotne osebne zbirne mape.

9.1.1.3. PREVERJANJE V SISTEMU NACIONALNIH POKLICNIH KVALIFIKACIJ

Kompetence: (1) Določitev vsebine preverjanja glede na vrednotenje kandidatove osebne zbirne mape, (2) izvedba preverjanja v skladu s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti, (3) ocenitev usposobljenosti kandidata po predpisanih merilih in izdelanih kriterijih.

Namen

Preverjanje znanj in spretnosti oziroma posameznih poklicnih kompetenc zahteva od članov komisij, da znajo poleg branja ter uporabe zadevnega poklicnega standarda in kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti določiti ustrezno nalogo ali kombinacijo nalog za preverjanje želenih znanj in spretnosti oziroma poklicnih kompetenc.

Poleg tega morajo biti člani komisij usposobljeni izbrati in izvesti ustrezno obliko in metodo preverjanja za zadevno poklicno kvalifikacijo. Posebna pozornost je namenjena razumevanju razlike med obliko in metodo, ustreznosti rabi oblik in metod, opredeljenih v katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti za posamezno poklicno kvalifikacijo, spoznavanju nalog za preverjanje ter urjenju za njihovo ustrezno uporabo v zadevnem postopku preverjanja.

Člani komisije izvedejo postopek preverjanja v skladu s predpisi, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije. Za izvedbo preverjanja morajo biti zagotovljeni ustrezni materialni pogoji, določeni v katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti, pri preverjanju pa je treba ustrezno upoštevati predpise o varstvu in zdravju pri delu. Pomembno je, da člani komisije seznanijo kandidata s postopkom izvedbe preverjanja, podajo morebitne dodatne napotke in razlago naloge, ki so jo določili kandidatu za preverjanje. Ob izvajanju naloge spremljajo preverjanje in lahko postavljajo kandidatu vprašanja ob izvajanju naloge, v skladu s predpisanimi načini preverjanja, ki jih določa katalog.

Komisija za preverjanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij je tričlanska, kar pomeni, da deluje kot kolegijski organ, zato je pomembno, da so njeni člani seznanjeni z načeli timskega dela in navedena načela uporabljajo tudi v praksi.

Za zagotovitev veljavnosti izdanih certifikatov je pomembno, da so člani komisij usposobljeni za uporabo ustreznih kriterijev in meril pri preverjanju poklicnih kompetenc oz. pri ugotavljanju kandidatove uspešnosti. Z vidika postopka preverjanja pa je pomembno, da uporabljajo predpisano dokumentacijo postopka in jo tudi ustrezno izpolnijo.

Pomemben del preverjanja je oblikovanje povratne informacije kandidatu o izkazanem znanju in spretnostih. Cilj dane povratne informacije je jasna informacija kandidatu o njegovi trenutni usposobljenosti, spodbuda za nadaljnje učenje na podlagi že usvojenega znanja in spodbuda za izboljšave in izpopolnjevanje lastnih učnih dosežkov.

Cilji

Udeleženci:

1. se seznanijo z nalogami za preverjanje, ki jih določa katalog standardov strokovnih znanj in spretnosti;
2. se usposobijo za določitev naloge ali kombinacije nalog na podlagi ugotovljenih manjkajočih znanj in spretnosti oziroma manjkajočih kompetenc;
3. se usposobijo za določitev meril za presojanje uspešnosti preverjanja;
4. se usposobijo za načrtovanje izvedbe preverjanja;
5. poznajo oblike in metode preverjanja;
6. razumejo razliko med oblikami in metodami preverjanja;
7. se usposobijo za ustrezno uporabo oblik in metod, opredeljenih v katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti;
8. poznajo in razumejo pomen nalog za preverjanje usposobljenosti, se usposobijo za ustrezno postavljanje vprašanj in nalog v postopku preverjanja;

9. poznajo postopek ugotavljanja istovetnosti kandidata;
10. se seznanijo s pomenom upoštevanja pravil varstva in zdravja pri delu v postopku preverjanja;
11. se usposobijo za pripravo različnih tipov nalog in sestavo pisnega testa za pisno preverjanje;
12. se usposobijo za pripravo praktičnih nalog ali kombinacije nalog za preverjanje;
13. se usposobijo za postavljanje vprašanj kandidatu med izvajanjem naloge;
14. se usposobijo za postavljanje vprašanj kandidatu po končani izvedbi naloge;
15. se seznanijo s timskim delom;
16. se usposobijo za ocenitev izkazanega znanja in spretnosti kandidata glede na predpisane kriterije in merila;
17. se usposobijo za uporabo predpisanih kriterijev in meril preverjanja;
18. se usposobijo za izpolnjevanje ocenjevalnih obrazcev;
19. se usposobijo za sestavljanje zapisnika preverjanja;
20. se seznanijo z raznimi pravnimi akti, odločbami in sklepom o zavrnitvi izdaje certifikata o nacionalni poklicni kvalifikaciji;
21. se usposobijo za dajanje povratne informacije kandidatu o izkazanem znanju in spretnostih.

Vsebine:

1. Načrtovanje preverjanja in izbor naloge ali kombinacije nalog za preverjanje glede na vrednotenje osebne zbirne mape oziroma znanja in spretnosti, ki jih želimo preverjati.
2. Izbor ustreznega načina, metode preverjanja.
3. Izvedba preverjanja in spremljanje izkazanega znanja in spretnosti kandidata.
4. Ocenitev usposobljenosti kandidat ter uporaba kriterijev in meril.
5. Naloge članov komisij.

9.1.1.4. MODUL KOMUNIKACIJA IN ETIČNA NAČELA V SISTEMU NACIONALNIH POKLICNIH KVALIFIKACIJ

Kompetenca: Upoštevanje določil dobre komunikacije in etičnih načel člana komisije v postopku preverjanja in potrjevanja.

Namen

Hitro zastarevanje znanja, neoliberalna država, globalizacija, demografske spremembe in prožnost, ki se od posameznikov zahteva tako na trgu dela kot v družbenem življenju sploh, so le nekateri dejavniki, ki zelo vplivajo na spreminjanje vloge učenja in izobraževanja. Tradicionalno pojmovanje učenja in izobraževanja izpodriva sodobno razumevanje, ki udeležence spreminja iz pasivno učečega se posameznika v aktivnega posameznika, ki v okviru učenja in izobraževanja raziskuje, odkriva, ustvarja in si prizadeva za reševanje problemov tudi s samoučenjem.

Spremenjeni pogled na učenje in izobraževanje neizogibno vpliva tudi na spremembo vloge učitelja, njegovega načina dela v učnem oziroma izobraževalnem procesu, njegovega odnosa do učečega se posameznika ter, končno, na način preverjanja in vrednotenja pridobljenega znanja, spretnosti in kompetenc. Zato je treba udeležence seznaniti z vlogo učenja in izobraževanja v sodobni družbi, značilnostmi odraslih udeležencev izobraževanja, spremenjeno vlogo učitelja, dejavniki, ki določajo ravnanje učitelja, in načini vrednotenja znanja.

Pomemben del preverjanja (vrednotenja) je priprava povratne informacije o kandidatovi uspešnosti. Cilj dane povratne informacije je jasna informacija kandidatu o njegovi trenutni usposobljenosti, spodbuda za nadaljnje učenje na podlagi že usvojenega znanja ter spodbuda za izboljševanje in izpopolnjevanje lastnih učnih dosežkov. Pogoji za to so jasnost, enopomenskost in razumljivost meril, ki se kandidatu jasno navedejo, v sprotih stikih z njim pa motivirajoče dopolnjujejo.

Udeleženci tako v okviru modula preverijo, dopolnijo in utrdijo spoznanja vseh predhodnih tem. V simuliranih izpitnih razmerah, ki potekajo kot zagovor naloge z ustnim preverjanjem kandidata, se

vživijo v vse vloge izpitne komisije in ozavestijo pomen kakovosti vseh ključnih stopenj dobre komunikacije. Pozorni so na ustrezno besedno in nebesedno sporazumevanje, spoštljiv in pozitiven odnos do kandidata, umirjeno in odločno sporočanje ter skrb za dober stik s kandidatom. Nevtralen in opisen način posredovanja povratne informacije pri vrednotenju znanja kandidata mora zadostiti temeljnemu načelu vrednotenja: objektivnosti, veljavnosti, merljivosti in zanesljivosti. Udeleženci se z delom v parih usposobijo za dajanje povratne informacije po tako imenovanem »sendvič« načelu.

Delo članov komisij je pri preverjanju in potrjevanju razpeto med odgovornostjo do kandidatov v postopku, odgovornostjo do stroke, odgovornostjo do strokovnih pristopov, po katerih znanje in spretnosti ugotavljamo, ter spoštovanjem zakonodaje, ki določa preverjanje in potrjevanje poklicne kvalifikacije. Zato je pomembno, da vsi sodelujoči v postopku to odgovornost, ki jo poleg zakonodaje določajo še strokovna in etična načela, prepoznajo in uveljavijo pri svojem delu.

V okviru tega tematskega sklopa se udeleženci seznanijo z etičnimi načeli in evropskimi skupnimi načeli ravnanja, ki usmerjajo strokovno delo pri preverjanju in potrjevanju poklicnih kvalifikacij. Na primeru tudi pretehtajo uporabo strokovnih in etičnih načinov v praksi.

Cilji

Udeleženci:

1. spoznajo vlogo učenja in izobraževanja odraslih v sodobni družbi;
2. razmišljajo o vlogi ocenjevalca;
3. poznajo dejavnike, ki določajo ravnanje ocenjevalca;
4. poznajo, kako vrednotimo znanje odraslih;
5. se seznanijo z značilnostmi kakovostne svetovalne informacije;
6. ozavestijo pomen jasnih, razumljivih in enopomenskih sporočil;
7. se urijo v pripravi in izražanju spodbudne učne povratne informacije kandidatu;
8. poznajo etična načela ravnanja svetovalca pri preverjanju in potrjevanju;
9. poznajo etična načela ravnanja članov komisij pri preverjanju in potrjevanju;
10. se seznanijo z evropskimi skupnimi načeli vrednotenja;
11. na praktičnih primerih vrednotijo uporabo strokovnega in etičnega ravnanja.

Vsebine:

1. Spremljanje vloge učenja in izobraževanja.
2. Vseživljenjsko izobraževanje in učenje.
3. Dejavniki uspešnega učenja v odraslosti.
4. Učni slogi in značilnosti posameznega sloga učenja.
5. Vloga učitelja in ocenjevalca.
6. Ocenjevanje in vrednotenje.
7. Povratna informacija ter ocenjevanje znanja, spretnosti in kompetenc kandidata.
8. Šest pravil za komunikacijo v težavnih primerih.
9. Enajst ovir v komunikaciji.
10. Vrnitveno sporočilo.
11. Etična načela članov komisij.

9.1.1.5. SPREMLJANJE RAZVOJA NA PODROČJU NACIONALNIH POKLICNIH KVALIFIKACIJ

Kompetenca: Ozaveščenost o pomenu spremljanja razvoja na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij in skladno s tem stalnega izpopolnjevanja svojega znanja.

Namen

S pridobitvijo licence za člana komisije za preverjanje in potrjevanje nacionalne poklicne kvalifikacije so člani komisij uvrščeni na seznam članov za vsako nacionalno poklicno kvalifikacijo posebej, in sicer za štiri leta. Po preteku navedenega obdobja morajo imetniki licenc licenco obnoviti v skladu z veljavnimi pravnimi podlagami.

Poleg aktivnega dela in spremljanja novosti na strokovnem področju poklicne kvalifikacije je za člana komisije pomembno, da spremlja tudi novosti na področju preverjanja in potrjevanja ter se udeležuje nadaljnjih usposabljanj za člane komisij, saj le-tako izpopolnjuje svoje znanje in spretnosti s področja potrjevanja in preverjanja poklicnih kompetenc. Člani komisije morajo znati poiskati želene informacije na spletnih straneh, ki so namenjene nacionalnim poklicnim kvalifikacijam.

Cilji:

Udeleženci:

1. poznajo vlogo in pomen nadaljnjega usposabljanja članov komisij;
2. spoznajo pomen spremljanja novosti na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij in znajo poiskati zadevne informacije na spletni strani;
3. poznajo vlogo člana komisije pri vzpostavitvi banke nalog za preverjanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij in način vzpostavitve banke nalog za preverjanje.

Vsebine:

1. Nadaljnje usposabljanje članov komisij.
2. Spremljanje novosti na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij.
3. Vloga člana komisije pri vzpostavitvi banke nalog za izvedbo preverjanja.

9.2. KOMPETENČNI STANDARD

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Ravnanje v skladu z normativnimi podlagami za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.

Delo in naloge	Znanje
<ul style="list-style-type: none"> • Izvede postopek preverjanja in potrjevanja v skladu z veljavno zakonodajo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Seznanjen je s predpisi, ki urejajo področje preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij in jih zna uporabiti pri svojem delu. • Zna opredeliti poklicno kvalifikacijo. • Pozna posamezne institucije in njihovo vlogo v postopku preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij. • Pozna postopek preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij. • Pozna spletne strani, na katerih so objavljene ključne informacije o sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij, in zna želene informacije na ustreznih straneh tudi poiskati.

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Ugotavljanje izpolnjevanja pogojev za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije in preverjanje ustreznosti predpisane strukture osebne zbirne mape.

Delo in naloge	Znanje
<ul style="list-style-type: none"> • Prevzame osebno zbirno mapo in pregleda njeno strukturo. • Pregleda vloge kandidatov in preveri izpolnjevanje vstopnih pogojev za izbrano nacionalno poklicno kvalifikacijo. • V primeru neizpolnjevanja vstopnih pogojev pripravi utemeljitev za izdajo ustreznega pravnega akta o zavrnitvi izdaje certifikata. • Vrednoti dokazila o izpolnjenih vstopnih pogojih po predpisanih kriterijih. • Neustrezne prijave vrne svetovalcu in ga seznani z ugotovitvami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozna predpisano sestavo osebne zbirne mape, ve, kdo jo predpiše in kje je ta sestava objavljena. • Razume elemente poklicnega standarda in jih zna interpretirati. • Razume elemente katalogov standardov strokovnih znanj in spretnosti in jih zna interpretirati.

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Vrednotenje osebne zbirne mape z uporabo navodil in obrazcev.

Delo in naloge	Znanja
<ul style="list-style-type: none"> • Pregleda kandidatov življenjepis. • Pregleda zapisnik o svetovanju in se seznanj z ugotovitvami svetovalca. • Ugotavlja dosežena znanja, spretnosti in kompetence na podlagi dokazil v odnosu do zahtevanih znanj, spretnosti in kompetenc v ustreznem poklicnem standardu in katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti, po predpisanih kriterijih. • Vrednoti osebno zbirno mapo kot celoto po predpisanih kriterijih. • Ugotavlja manjkajoča znanja. • Izpolni predpisane zapisnike o vrednotenju dokazil in potrjevanju osebne zbirne mape. • Izpolni obrazec za pisno obvestilo kandidatu o obsegu znanj in spretnosti, ki jih bo moral izkazati v postopku preverjanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zna poiskati predpisane obrazce za vrednotenje osebne zbirne mape (ustrezno poznavanje spletnih strani je zajeto že v prejšnjih kompetencah). • Pozna različne vrste dokazil in različne možnosti dokazovanja znanj, spretnosti in kompetenc. • Pozna vsebino zadevnega poklicnega standarda in kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti in jo zna primerjati z dokazili kandidata. • Pozna kriterije za presojo osebne zbirne mape in jih zna uporabiti pri presoji zadevnih osebnih zbirnih map ter ugotoviti manjkajoča znanja in spretnosti. • Zna ugotoviti, ali lahko kandidatu na podlagi predloženih listin in drugih dokazil oziroma izdelane osebne zbirne mape potrdi nacionalno poklicno kvalifikacijo oziroma ga mora zaradi neizpolnjevanja vseh pogojev napotiti na neposredno preverjanje.

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Določitev vsebine preverjanja glede na vrednotenje osebne zbirne mape kandidata.

Delo in naloge	Znanje
<ul style="list-style-type: none"> • Načrtuje in organizira preverjanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za manjše ali večje skupine kandidatov. • Določi način in metodo preverjanja glede na znanje in spretnosti, ki jih želi preverjati, potrebe kandidata in zahteve kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti. • Izbere nalogo, kombinacijo nalog in vprašanj iz kataloga na podlagi ugotovljenih manjkajočih znanj in spretnosti. • Določi pripomočke, ki jih lahko kandidati uporabljajo pri preverjanju. • Načrtuje in organizira preverjanje glede na zakonske podlage. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozna načine organiziranja preverjanja za različno velike skupine kandidatov. • Pozna različne načine in metode preverjanja znanj in spretnosti. • Zna izvesti način in metodo preverjanja, ki ju določa zadevni katalog standardov strokovnih znanj in spretnosti. • Zna določiti nalogo in vprašanja za kandidata glede na vrednoteno osebno zbirno mapo oziroma znanja in spretnosti, ki jih želi preveriti.

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Izvedba preverjanja v skladu s katalogom standardov strokovnih znanj in spretnosti.

Delo in naloge	Znanje
<ul style="list-style-type: none"> • Preveri prostor za preverjanje, ki ga je zagotovil izvajalec. • Preveri delovna sredstva za preverjanje. • Preveri osebno zaščitno opremo. • Sprejme kandidata in preveri njegovo istovetnost. • Kandidata seznanj s postopkom izvedbe preverjanja ter: <ul style="list-style-type: none"> – s potekom in načinom preverjanja, – z nalogo, – z morebitnimi dodatnimi napotki in razlago naloge. • Postavlja vprašanja kandidatu ob izvajanju naloge. • S kandidatom ob koncu preverjanja opravi intervju. • Pri svojem delu upošteva etična načela članov komisij. • Pri preverjanju ustrezno upošteva predpise o varovanju okolja za zadevno nacionalno poklicno kvalifikacijo. • Pri preverjanju ustrezno upošteva predpise o varnosti in zdravju pri delu za zadevno nacionalno poklicno kvalifikacijo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozna materialne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci postopkov za izvedbo postopka preverjanja. • Pozna naloge članov in predsednika komisije. • Pozna načela dobre besedne in nebesedne komunikacije. • Pozna značilnosti preverjanja in potrjevanja znanj in spretnosti odraslih. • Zagotavlja dejavnike objektivnega preverjanja in potrjevanja. • Pozna psihološke vidike ocenjevanja. • Pozna potek in način preverjanja za zadevno nacionalno poklicno kvalifikacijo. • Zna posredovati nalogo kandidatu z morebitnimi dodatnimi napotki in razlago. • Pozna različne vrste vprašanj in jih zna zastavljati kandidatu na preverjanju glede na znanja in spretnosti, ki jih želi preverjati. • Zna izvesti intervju s kandidatom (zastavljati vprašanja ob izvedbi naloge in ob koncu preverjanja). • Zna na ustrezen način zastaviti vprašanja za odpravljanje nejasnosti, ki se pojavijo med preverjanjem kandidata.

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Ocena usposobljenosti kandidata po predpisanih merilih in izdelanih kriterijih.

Delo in naloge	Znanja
<ul style="list-style-type: none"> • S člani komisije se dogovarja o oceni izkazanega znanja in spretnosti. • Oceni izkazano znanje in spretnosti kandidata glede na predpisane kriterije, merila. • Vrednoti postopek oziroma izdelek glede na standarde kakovosti. • Izpolni ocenjevalne obrazce in sestavi zapisnik o preverjanju. • Kandidatu sporoči povratno informacijo o izkazanem znanju in spretnostih na spoštljiv in najbolj razumljiv način. • Svetovalcu in izvajalcu sporoči povratno informacijo o rezultatu preverjanja. • Kandidata seznanj s pritožbenim postopkom. • Po opravljenem preverjanju in potrjevanju pripravi utemeljitev za izdajo ustreznega pravnega akta o zavrnitvi izdaje certifikata. • Izpolni obvestilo o izpolnjevanju pogojev za pridobitev certifikata o nacionalni poklicni kvalifikaciji. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozna timsko delo in se zna dogovoriti s člani komisije o kandidatovi končni oceni. • Zna določiti kriterije in merila za izvedbo zadevne naloge. • Zna oceniti pisne izdelke po predpisanih merilih in izdelanih kriterijih. • Zna oceniti praktično delo kandidata (postopek, izdelek ali storitev) po predpisanih merilih in izdelanih kriterijih. • Zna ovrednotiti postopek oziroma izdelek glede na standarde kakovosti. • Pozna ocenjevalne obrazce in zapisnik, ki spremljajo postopek preverjanja, in jih v postopku uporabi. • Prouči morebitne pripombe kandidatov v zvezi s postopkom preverjanja.

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Upoštevanje določil dobre komunikacije in etičnih načel člana komisije v postopku preverjanja in potrjevanja.

Dela in naloge	Znanja
<ul style="list-style-type: none"> • Svetovalcu daje povratno informacijo o ustreznosti priprave dokumentacije v postopku preverjanja in potrjevanja. • Preverjanje in potrjevanje izvede v skladu z etičnimi načeli člana komisije. • Pozorno posluša in kandidatu postavlja jasna vprašanja, ki se nanašajo na preverjanje znanj in spretnosti. • Izvede intervju s kandidatom – zastavlja vprašanja ob izvedbi naloge in ob koncu preverjanja. • S člani komisij se dogovori o oceni usposobljenosti kandidata. • Napiše jasna in jedrnata poročila o preverjanju in potrjevanju znanj, ki se nanašajo na opis doseganja poklicnih kompetenc kandidata. • Kandidatu daje povratno informacijo, katere spretnosti ima dovolj razvite in katere mora še razvijati. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozna načela dobre besedne in ne besedne komunikacije. • Pozna značilnosti preverjanja in potrjevanja znanj in spretnosti odraslih. • Pozna psihološke vidike ocenjevanja. • Pozna etična načela člana komisije. • Pozna načela timskega dela.

KOMPETENCA OZIROMA UČNI IZID: Zavedanje pomena spremljanja razvoja na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij in skladno s tem stalnega izpopolnjevanja lastnega znanja.

Dela in naloge	Znanja
<ul style="list-style-type: none"> • Zna pojasniti pomen spremljanja sprememb predpisov, ki urejajo nacionalne poklicne kvalifikacije. • Zna pojasniti pomen nadaljnega usposabljanja članov. • Zna pojasniti pomen sodelovanja pri pripravi banke nalog. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozna postopek in pogoje, ki jih mora izpolniti član komisije za obnovitev licence. • Razume, zakaj mora stalno spremljati novosti na spletnih straneh. • Pozna vlogo člana komisije pri pripravi banke nalog. • Pozna načine pridobivanja poklicnih kvalifikacij v Sloveniji. • Pozna prednosti sistema priznavanja neformalno pridobljenega znanja.

9.3. DIDAKTIČNO-METODIČNA PRIPOROČILA, UČNO GRADIVO IN PRIPOMOČKI

MODUL	Metoda dela
Normativne podlage za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	Predavanja in praktično delo v skupinah.
Osebna zbirna mapa v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	Predavanja in praktično delo v skupinah.
Preverjanje v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	Predavanja in praktično delo v skupinah.
Komunikacija in etična načela v sistemu preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	Predavanja in praktično delo v skupinah.
Spremljanje razvoja na področju nacionalnih poklicnih kvalifikacij.	Predavanja in praktično delo v skupinah.

Izvajalec usposabljanja določi obvezno literaturo, ki jo udeleženci usposabljanja uporabljajo pri usposabljanju in pripravah na preverjanje. Literatura mora biti udeležencem javno dostopna.

10. POGOJI ZA PREDAVATELJE

Predavatelji morajo imeti:

- vsaj izobrazbo na ravni SOK 7 in
- zadnja tri leta delovnih izkušenj na področju izvajanja ali spremljanja sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij pri izvedbi vseh modulov, razen modula Komunikacija in etična načela v sistemu nacionalnih poklicnih kvalifikacij, za katerega morajo imeti predavatelji zadnja tri leta delovnih izkušenj z izobraževanjem odraslih.

Strokovna komisija za preverjanje znanj in spretnosti:

Strokovno komisijo sestavljajo najmanj trije člani – predavatelji v programu usposabljanja.

Preverjanje znanj in spretnosti lahko spremlja tudi predstavnik ministrstva, pristojnega za delo.

11. POTRDILO

Udeleženec dobi od izvajalca usposabljanja potrdilo o uspešno končanem preverjanju. Potrdilo vsebuje podatke o izvajalcu usposabljanja, kandidatu in doseženih kompetencah ter datum izvedbe usposabljanja in preverjanja.

12. PRIPRAVLJAVCI PROGRAMA USPOSABLJANJA

- Ivan Arnič, Državni izpitni center
- Darja Čot, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Marina Kneževič, Državni izpitni center
- Jelka Kozjak Jezernik, Državni izpitni center
- Barbara Kunčič Krapež, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje
- Urška Marentič, Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje
- Vera Mlinar, Andragoški center Slovenije